

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Αρ. Φακ.: Υ.Ο. 13.23.011
Τηλ.: 22601135
Φαξ: 22602746
E-mail: katdemosthenous@papd.mof.gov.cy

29 Μαΐου, 2024

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ – ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΚΑΙ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εσωτερικών,

**Διαχείριση Δημοσιονομικών Κινδύνων –
Ετοιμασία Κατάστασης Δημοσιονομικών Κινδύνων
από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Δήμοι**

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και να σας πληροφορήσω τα ακόλουθα:

1. Σύμφωνα με το άρθρο 58 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου [Ν. 20(Ι)/2014], ο Υπουργός Οικονομικών ετοιμάζει και υποβάλλει Έκθεση Δημοσιονομικών Κινδύνων, μαζί με την υποβολή του κρατικού Προϋπολογισμού στο Υπουργικό Συμβούλιο και την κατάθεση του στη Βουλή των Αντιπροσώπων, η οποία και δημοσιεύεται.
2. Μέσα στα πλαίσια αυτά, το Υπουργείο Οικονομικών οφείλει να ετοιμάσει κατάσταση με όλους τους πιθανούς κινδύνους που διατρέχουν οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ) και που κατ' επέκταση δύναται να επηρεάσουν τα δημόσια οικονομικά.
3. Σε γενικές γραμμές, οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι προέρχονται από μειωμένα έσοδα σε σχέση με τα αναμενόμενα, από ενδεχόμενες υποχρεώσεις, εγγυήσεις, δάνεια, δικαστικές αποφάσεις, αλλαγή μακροοικονομικών μεγεθών κλπ.
4. Για να μπορέσουν να αξιολογηθούν οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι που προέρχονται από τις ΑΤΑ, επισυνάπτονται οι ακόλουθοι πέντε Πίνακες για συμπλήρωση από τον κάθε Δήμο:
 - Πίνακας 1: Αφορά όλες τις αγωγές/ εφέσεις/ προσφυγές/ διαιτησίες που ενδεχομένως να έχουν οικονομικό κόστος στον Δήμο. Τα δεδομένα που θα περιληφθούν στον Πίνακα 1, πρέπει να εμπίπτουν σε κλίμακα απαιτήσεων¹ από €500.000 και άνω ή το δυνητικό τους κόστος ξεπερνά το €1.000.000. Περισσότερες διευκρινίσεις περιλαμβάνονται κάτω από τον εν λόγω πίνακα.
 - Πίνακας 2: Αφορά χρεώστες, πιστωτές και οφειλές πέραν των 90 ημερών.
 - Πίνακας 3: Αφορά οικονομικά στοιχεία με βάση τις οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2023 καθώς και την υλοποίηση του Προϋπολογισμού του εν λόγω έτους. Ο τρίτος Πίνακας θα πρέπει να συμπληρωθεί από όλους τους Δήμους είτε έχουν τελικές ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις είτε όχι. Σημειώνεται ότι ο υπό αναφορά πίνακας συνοδεύεται με

¹ Η «Κλίμακα των Δικηγορικών Εξόδων», όπως αυτή εγκρίθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο, είναι σχετική.

φύλλο που περιλαμβάνει διευκρινίσεις ως προς την συμπλήρωσή του.

- Πίνακας 4: Αφορά τα υπόλοιπα των δανείων των Δήμων στις 31/12/2023 για τα εγγυημένα δάνεια (να περιληφθούν όλα τα εγγυημένα δάνεια που αποπληρώνει ο Δήμος καθώς επίσης και τα δάνεια που αποπληρώνει το κράτος).
- Πίνακας 5: Αφορά τα υπόλοιπα των δανείων των Δήμων στις 31/12/2023 για τα μη εγγυημένα δάνεια.

Όσον αφορά τους Πίνακες 4 και 5, σημειώνεται ότι το σύνολο του αριθμού των δανείων καθώς και το αρχικό ύψος του δανείου θα πρέπει να συνάδουν με τον Πίνακα Α5 «Δάνεια» των πρότυπων εγγράφων προετοιμασίας του προϋπολογισμού του προηγούμενου χρόνου.

5. Στην περίπτωση που υπάρχουν και άλλοι κίνδυνοι, πέραν αυτών που αναφέρονται πιο πάνω, οι οποίοι έχουν αρνητική οικονομική επίπτωση σε κάθε Δήμο, όπως για παράδειγμα το ενδεχόμενο μη συμμόρφωσης, μερικώς ή πλήρως, με το Κοινοτικό Κεκτημένο που μπορεί να επιφέρει πρόστιμο στον Δήμο, ή επιπτώσεις στην οικονομία από τις γεωπολιτικές εξελίξεις, τότε αυτοί θα πρέπει να καταγραφούν σε ξεχωριστή κατάσταση.

6. Ως εκ τούτου, πέραν από τα οικονομικά στοιχεία που ζητούνται από το Υπουργείο Οικονομικών για την ετοιμασία της Έκθεσης Δημοσιονομικών Κινδύνων, έκαστος Δήμος θα πρέπει να αναλύει σε μεγαλύτερο βάθος τόσο τους δημοσιονομικούς όσο και τους άλλους κινδύνους. Η αξιολόγηση των κινδύνων θα πρέπει να είναι ο κεντρικός πυρήνας της στρατηγικής διαχείρισης του κάθε Δήμου όπου θα πρέπει να παρακολουθούνται, να προσεγγίζονται μεθοδικά και σε συνεχή βάση έτσι ώστε να ελαχιστοποιούνται. Το επίκεντρο της καλής διαχείρισης είναι η αναγνώριση και ο χειρισμός των κινδύνων έγκαιρα και αποτελεσματικά για επίτευξη των στόχων του Δήμου. Η αξιολόγηση ξεκινά από τους αρχικούς σχεδιασμούς έτσι ώστε να επισημαίνονται οι τομείς που χρειάζονται περισσότερη προσοχή για να είναι δυνατή η πιο άμεση και γρήγορη αντιμετώπιση των κινδύνων.

7. Παρακαλούμε όπως η παρούσα επιστολή μαζί με τα επισυναπτόμενα της σταλούν σε όλες τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Δήμους που βρίσκονται υπό την αρμοδιότητά σας για να ετοιμάσουν έγκαιρα τις καταστάσεις με τους δημοσιονομικούς κινδύνους. Οι καταστάσεις πρέπει να υποβληθούν ηλεκτρονικά στη Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικού Ελέγχου, στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις GPafitou@papd.mof.gov.cy (τηλ. 22601164) και skyriakidou@papd.mof.gov.cy (τηλ. 22601187) όχι αργότερα από τις 21/06/2024. Οι Πίνακες έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών όπου και μπορούν να τύχουν ηλεκτρονικής επεξεργασίας. Σημειώνεται ότι η/οι κατάσταση/σεις θα πρέπει να αποστέλλονται στο Υπουργείο Οικονομικών ηλεκτρονικά σε excel μορφή και όχι σε pdf, χωρίς οποιαδήποτε διαφοροποίηση των στηλών και των γραμμών του αρχείου.

8. Είμαστε στη διάθεση σας για οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφορία χρειαστείτε.

(Μάριος Χατζηδαμιανού)
για Γενικό Διευθυντή
Υπουργείου Οικονομικών

Κοιν.: Γενικό Λογιστή της Δημοκρατίας,
Πρόεδρο Ένωσης Δήμων Κύπρου.

Διευκρινίσεις για τον Πίνακα 3

1. **Ύψος Κρατικής Χορηγίας:** Περιλαμβάνει όλες τις κρατικές χορηγίες (κρατική χορηγία, χορηγία έναντι κατάργησης επαγγελματικού φόρου, χορηγία για απώλεια διαπύλιων, χορηγία για πολεοδομικές άδειες, κτλ). Στο ύψος της κρατικής χορηγίας δεν πρέπει να περιλαμβάνεται η επιστροφή των δόσεων των εγγυημένων δανείων από το κράτος.

2. **Έσοδα μη συμπεριλαμβανομένης Κρατικής Χορηγίας:** Περιλαμβάνει όλα τα έσοδα πλην της Κρατικής Χορηγίας.

3. **Μισθολόγιο:** Περιλαμβάνει το συνολικό κόστος του μισθολογίου του προσωπικού περιλαμβανομένων 13^ο & 14^ο μισθό και των εισφορών στα διάφορα ταμεία, καθώς επίσης και όλες τις δαπάνες του Δημοτικού Συμβουλίου. Δεν συμπεριλαμβάνονται οι συντάξεις.

4. **Κόστος Συντάξεων:** Περιλαμβάνει το ετήσιο μισθολογικό κόστος των υφιστάμενων συνταξιούχων συν τις οποιεσδήποτε εφάπαξ πληρωμές μέσα στο έτος για αφυπηρετήσεις.

5. **Λειτουργικές δαπάνες (Operating costs):** Περιλαμβάνει όλο τον πίνακα Α4 του προϋπολογισμού του Δήμου με εξαίρεση τις πιο κάτω κατηγορίες:

- Μισθοί, Εισφορές εργοδότη και Συντάξεις για όλο το υπαλληλικό προσωπικό (Δημάρχου και Δημοτικού Συμβουλίου, πρώην Δημάρχων, μόνιμο, έκτακτο/ αορίστου, μόνιμο και έκτακτο εργατικό)
- 06100 Τόκοι και Τραπεζικές Χρεώσεις
- 06250 Αποσβέσεις
- 06500 Ζημιές από την Πώληση Παγίων του Δήμου
- 06550 Επισφαλείς Χρεώστες
- Κεφαλαιουχικές Δαπάνες που κεφαλαιοποιούνται ως Πάγιο Ενεργητικό:
 - 07101 Απαλλοτριώσεις (για διεύρυνση οδών)
- 07150 Αγορά Εξοπλισμού
- 10100 Αποπληρωμές Δανείων (χωρίς τόκους)
- 04170 Κεφαλαιουχικές Μεταβιβάσεις

7. **Σύνολο Δαπανών για το 2023:** Αφορά το σύνολο των δαπανών με βάση την υλοποίηση του προϋπολογισμού στις 31/12/2023 (συμπεριλαμβανομένου αναπτυξιακών δαπανών, συνεισφορά Δήμου στα διαρθρωτικά ταμεία, κεφαλαιουχικές δαπάνες, τόκοι, κτλ).

11. **Τρέχουσες υποχρεώσεις:** Αφορούν υποχρεώσεις οι οποίες αναμένεται να διευθετηθούν μέσα στο ερχόμενο έτος. Διευκρινίζεται ότι στις «Άλλες υποχρεώσεις προς Κυβέρνηση» περιλαμβάνονται και οι οφειλές για Κοινωνικές Ασφαλίσεις, ΦΠΑ, Αμυντική Εισφορά κλπ. Επίσης, στις στήλες «Δάνεια από Κυβέρνηση» και «Άλλα Δάνεια» καταχωρούνται τα δάνεια που αναμένεται να ξεπληρωθούν μέσα στο ερχόμενο έτος.

12. **Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις:** Αφορούν υποχρεώσεις οι οποίες δεν αναμένεται να διευθετηθούν μέσα στο ερχόμενο έτος. Διευκρινίζεται ότι στις υποχρεώσεις για «Ταμεία/Σχέδια

Συντάξεων, Προνοίας» καταχωρείται το ποσό που αφορά στην υποχρέωση για συνταξιοδοτικά ωφελήματα καθώς και στην καταβολή φιλοδωρήματος σε εργοδοτούμενους που απασχολούνται με σύμβαση (παρούσα αξία υποχρέωσης).

13. Καθαρό χρέος: Δάνεια μείον καταθέσεις σε τράπεζες και μετρητά στο χέρι. Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση που δεν υπάρχει δανεισμός τότε το καθαρό χρέος να καταχωρείται ως μηδενικό.

Όπου πιστεύετε ότι χρειάζεται κάποια διευκρίνιση από μέρους σας παρακαλώ όπως εισάγετε τα απαραίτητα σχόλια στα πεδία του πίνακα (insert comment).

Πίνακας 1:

ΔΗΜΟΣ.....

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ/ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΠΡΟΚΥΨΟΥΝ ΑΠΟ ΑΓΩΓΕΣ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ*
(Να περιληφθούν οι δικαστικές διαδικασίες που εμπύπτουν σε κλίμακα απαιτήσεων από €500.000 και άνω ή το δυνητικό τους κόστος ξεπερνά το €1.000.000)

(α) Από αγωγές τρίτων ή/ και υπαλλήλων

A/A	Κατηγορία	Αριθμός	Κλίμακα Απαιτήσεως/ Δυνητικό κόστος**	Λόγοι Αγωγής	Σχόλια***
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					

* Περιλαμβάνονται όλες οι δικαστικές διαδικασίες (αγωγές, προσφυγές, εφέσεις, διατηρήσεις)

** Το δυνητικό κόστος αφορά την κατηγορία Διαιτησία. Για τις κλίμακες απαιτήσεων παρακαλούμε δείτε την "κλίμακα κατηγοριών εξόδων" όπως αυτή εγκρίθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο

*** Τα σχόλια αφορούν το στάδιο-εξέλιξη της υπόθεσης

Πίνακας 2

ΔΗΜΟΣ.....

Ανάλυση Υπολοίπων 31/05/2024										
Μέρες										
			0-30	31-60	31-60	61-90	91-120	121-150	151-180	>180
Χρεώστες - Πιστωτές		31/12/2023 €	31/05/2024 €							
Πιστωτές										
Χρεώστες										

Οφειλές καθυστερημένων πέραν των 90 ημερών

	31/12/2023 €	31/05/2024 €	Αιτιολογία για οφειλές πέραν των 90 ημερών
Τμήμα Αναπτυξέως Υδάτων			
Άλλες Κυβερνητικές Υπηρεσίες			
Εισφορές Κοιν. Ασφ. κ.α. για μεθοδοστά			
Άλλοι Δήμοι/ Κοινοτικά Συμβούλια			
Συμβούλια Υδατοπρομήθειας			
Συμβούλια Αποχετεύσεων			
ΑΗΚ			
Άλλοι Δημόσιοι Οργανισμοί			
ΧΥΤΥ			
Άλλοι πιστωτές			
Σύνολο			

Πίνακας 4: ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΓΓΥΗΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΔΗΜΩΝ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ	Αρχικό Ποσό Εγγυημένου Δανείου	Ετήσια Δόση Αποπληρωμής Δανείου για το 2023		Σύνολο Αποπληρωμής	Υπόλοιπο εγγυημένου δανείου κατά 31/12/2023
			Κεφάλαιο ¹ (1)	Τόκος ² (2)		
			€	€	(1+2) €	(3) €
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΝΑΪΑΣ				0	
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ				0	
3	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ				0	
4	ΔΗΜΟΣ ΑΓΛΑΝΤΖΙΑΣ				0	
5	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΕΟΥ				0	
6	ΔΗΜΟΣ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ				0	
7	ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΙΟΥ				0	
8	ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ				0	
9	ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΟΣΚΗΠΟΥ				0	
10	ΔΗΜΟΣ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ				0	
11	ΔΗΜΟΣ ΔΡΟΜΟΛΑΞΙΑΣ - ΜΕΝΕΟΥ				0	
12	ΔΗΜΟΣ ΕΓΚΩΜΗΣ				0	
13	ΔΗΜΟΣ ΙΔΑΛΙΟΥ				0	
14	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΠΟΛΕΜΙΔΙΩΝ				0	
15	ΔΗΜΟΣ ΛΑΚΑΤΑΜΕΙΑΣ				0	
16	ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ				0	
17	ΔΗΜΟΣ ΛΑΤΣΙΩΝ				0	
18	ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΩΝ				0	
19	ΔΗΜΟΣ ΛΕΜΕΣΟΥ				0	
20	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΡΩΝ				0	
21	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ				0	
22	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ				0	
23	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ				0	
24	ΔΗΜΟΣ ΠΑΦΟΥ				0	
25	ΔΗΜΟΣ ΠΕΓΕΙΑΣ				0	
26	ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ				0	
27	ΔΗΜΟΣ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ				0	
28	ΔΗΜΟΣ ΣΩΤΗΡΑΣ				0	
29	ΔΗΜΟΣ ΤΣΕΡΙΟΥ				0	
30	ΔΗΜΟΣ ΥΨΩΝΑ				0	
	ΣΥΝΟΛΟ	0	0	0	0	0

1 Να γραφεί το σύνολο των κεφαλαίων για κάθε Δήμο

2 Να γραφεί το σύνολο των τόκων για κάθε Δήμο

Πίνακας 5: ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΗ ΕΓΓΥΗΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ ΔΗΜΩΝ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ	Αρχικό Ποσό Μη Εγγυημένου Δανείου	Ετήσια Δόση Αποπληρωμής Δανείου για το 2023		Σύνολο Αποπληρωμής	Υπόλοιπο μη εγγυημένου δανείου κατά 31/12/2023
			Κεφάλαιο ¹ (1)	Τόκος ² (2)		
			€	€	(1+2) €	(3) €
1	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΝΑΠΑΣ				0	
2	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ				0	
3	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ				0	
4	ΔΗΜΟΣ ΑΓΛΑΝΤΖΙΑΣ				0	
5	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΟΥ				0	
6	ΔΗΜΟΣ ΑΡΑΔΙΠΤΟΥ				0	
7	ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΙΟΥ				0	
8	ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ				0	
9	ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΟΣΚΗΠΟΥ				0	
10	ΔΗΜΟΣ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ				0	
11	ΔΗΜΟΣ ΔΡΟΜΟΛΑΞΙΑΣ - ΜΕΝΕΟΥ				0	
12	ΔΗΜΟΣ ΕΓΚΩΜΗΣ				0	
13	ΔΗΜΟΣ ΙΔΑΛΙΟΥ				0	
14	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΠΟΛΕΜΙΔΙΩΝ				0	
15	ΔΗΜΟΣ ΛΑΚΑΤΑΜΕΙΑΣ				0	
16	ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ				0	
17	ΔΗΜΟΣ ΛΑΤΣΙΩΝ				0	
18	ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΒΑΔΙΩΝ				0	
19	ΔΗΜΟΣ ΛΕΜΕΣΟΥ				0	
20	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΡΩΝ				0	
21	ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ				0	
22	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ				0	
23	ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ				0	
24	ΔΗΜΟΣ ΠΑΦΟΥ				0	
25	ΔΗΜΟΣ ΠΙΓΕΙΑΣ				0	
26	ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ				0	
27	ΔΗΜΟΣ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ				0	
28	ΔΗΜΟΣ ΣΩΤΗΡΑΣ				0	
29	ΔΗΜΟΣ ΤΣΕΡΙΟΥ				0	
30	ΔΗΜΟΣ ΥΨΩΝΑ				0	
	ΣΥΝΟΛΟ	0	0	0	0	0

1 Να γραφεί το σύνολο των κεφαλαίων για κάθε Δήμο

2 Να γραφεί το σύνολο των τόκων για κάθε Δήμο

